

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. J. K.**, zast. advokátem JUDr. Václavem Vlkem, se sídlem AK Sokolovská 22, Praha 8, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 3. 2020, č. j. 57 Af 5/2019 - 73,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2019, č. j. 370/19/5100-41454-712447, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Plzeňský kraj ze dne 2. 8. 2018, č. j. 1603818/18/2308-70461-401727, jímž bylo zastaveno řízení ve věci žádosti o prominutí úroku z prodlení úhrady daně z nemovitých věcí za zdaňovací období roku 2011.

[2] V žalobě stěžovatel tvrdil, že měl být osvobozen od placení daně a jejího příslušenství z důvodu své tíživé majetkové situace, kterou v žalobě následně popsal; není,

a do konce života pravděpodobně ani nebude, schopný nedoplatky, které vznikly na základě daně z nemovitostí, které již od roku 2011 ani nevlastní, uhradit. Uvedl, že žádost o odklad úhrady daně se jeví jako bezúčelná a neefektivní a stejně tak je zjevně bezúčelné i jakékoliv trvání na vymáhání nedoplatku. Namítal, že kvůli dluhům vzniklým před mnoha lety nemůže být po celý zbytek života nejen finančně, ale i sociálně stigmatizován; dluhy ve spojitosti se zřejmou neschopností je splatit a bez existence jiného způsobu, kterým by se od nich osvobodil, kladou na něho břímě, které ho bude tížit nadsmrti. Situaci, kdy je člověk do konce života odsouzen pobírat pouze minimální příjem, nenabýt žádný majetek a být sociálně stigmatizován je za prvé v rozporu ústavním právem vlastnit majetek (čl. 11 Listiny základních práv a svobod) a za druhé ji lze svým způsobem označit za jakousi formu omezení osobní svobody. Toto omezení svobody je pak v rozporu s čl. 1 protokolu č. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[3] Krajský soud především poukázal na to, že žalobní námitky se z valné většiny shodují s argumentací uplatněnou v odvolání; na obsah odvolacích námitek reagoval žalovaný detailně v odůvodnění napadeného rozhodnutí, na které soud v podrobnostech odkázal; dle krajského soudu žalovaný pečlivě uvedl logické důvody, jež vyvrátily jednotlivé odvolací námitky; žalovanému tedy nebylo třeba cokoli vytknout. Krajský soud zdůraznil, že na projednávanou věc dopadá zcela jasná právní úprava (bod 4 čl. VII zákona č. 267/2014 Sb.), která vylučuje prominutí úroku z prodlení vzniklého za období před 1. 1. 2015. S ohledem na skutečnost, že úrok z prodlení vznikl do 30. 4. 2012, tedy v době, kdy bylo prominutí úroku z prodlení vyloučeno, postupovaly správní orgány jediným možným způsobem, když řízení zastavily, neboť žádost stěžovatele představuje zjevně nepřipustné podání ve smyslu § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu. Krajský soud neshledal právní úpravu protiústavní; uvedl, že ústavní pořádek negarantuje právo na prominutí dluhu či daňových povinností, proto nemožnost vést řízení o prominutí příslušenství daně nemůže představovat zásah do ústavních práv. Krajský soud rovněž dodal, že právní řád v rámci úpravy exekučního řízení upravuje instituty, které jsou způsobilé reagovat na předložení – například zastavení exekučního řízení pro nedobytnost vymáhané pohledávky.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že se nachází v těžké finanční situaci a nemá žádný majetek, ze kterého by mohl uhradit vyměřený úrok z prodlení, a popisuje konkurzní řízení, v rámci kterého byl jeho veškerý majetek prodán, přičemž po celou dobu jeho trvání nemohl vykonávat podnikatelskou činnost. Konkurzním řízením nebyl postižen pouze stěžovatel, ale i celá rodina, o kterou se nemohl starat a řádně ji zabezpečovat. Stěžovatel dále popisuje svoji finanční situaci (příjmy, dluhy) a je přesvědčen, že kvůli dluhům vzniklým před mnoha lety nemůže být po celý zbytek života stigmatizován, pročez nesouhlasí se závěry napadeného rozsudku, neboť tento je proti obecné zásadě spravedlnosti, přičemž stěžovatel dále odkazuje na čl. 1 protokolu č. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatel má tak za to, že jeho žádosti mělo být vyhověno, přičemž stěžovatel nenese odpovědnost za nevčasné hrazení daně, když v době její splatnosti měl právo disponovat s jeho majetkem pouze konkurzní správce. S odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2156/2013 stěžovatel vznáší námitku promlčení týkající se předpisu úroku z prodlení – rozhodnutí správce daně

pokračování

o „vyměření“ úroku z prodlení úhrady daně z nemovitých věcí za období roku 2011 č. j. 1226451/17/2308 - 401727.

[5] Žalovaný se ve vyjádření plně ztotožnil s odůvodněním napadeného rozsudku, odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a na vyjádření k žalobě. Kasační stížnost považuje za nedůvodnou a navrhuje ji zamítnout.

[6] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a z důvodů, které stěžovatel v kasační stížnosti uplatnil, současně zkoumal, zda netrpí vadami, k nimž by byl povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud především připomíná, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019 63, publ. pod č. 4051/2020 Sb. NSS, „aby vůbec byla kasační stížnost způsobilá k projednání, musí kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě rozhodnutí krajského soudu, proti němuž byla podána, a nikoli nějaký jiný akt (byť třeba i věcně související nebo předcházející napadenému rozhodnutí krajského soudu).“ Stěžovatel v projednávané věci v podstatě pouze zopakoval uplatněné žalobní body (dříve odvolací námitky) bez další argumentace směřující proti odůvodnění rozsudku krajského soudu. Důvody kasační stížnosti se však musí vztahovat nikoli k napadenému správnímu rozhodnutí, ale k rozhodnutí soudu. Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší vyvíjet vlastní aktivitu směrem ke zjištění, které ze žalobních námitek by mohly rovněž obstát jako důvody následné kasační stížnosti (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

[9] Pokud stěžovatel obšírně popisuje svoji tíživou finanční situaci a namítá, že nenese odpovědnost za nevčasnou úhradu daně konkurzním správcem, je třeba uvést, že předmětem nyní vedeného řízení je, zda řízení o žádosti o prominutí úroku z prodlení bylo zastaveno v souladu se zákonem, či žalovaný postupoval v rozporu se zákonem. Námitky stěžovatele se tak zcela mýlí s předmětem řízení. V nyní vedeném řízení přísluší soudům přezkoumávat toliko procesní postup správce daně, nikoli však zabývat se otázkami hmotněprávními stran daně samotné. Pokud stěžovatel namítá promlčení samotného úroku z prodlení, je v tomto případě, kdy jde o zákonnost zastavení řízení o žádosti o prominutí úroku z prodlení, tato otázka bezpředmětná. Není předmětem tohoto řízení přezkoumávat ani výši daňového příslušenství ani to, kdy bylo předsáno, či zda mělo být předsáno.; nadto ze spisového materiálu vyplývá, že úrok z prodlení byl již uhrazen dne 30. 4. 2012. Nejvyšší správní soud uzavírá, že popisovaná finanční situace stěžovatele v souvislosti s ukončeným konkurzním řízením nemůže nijak ovlivnit zákonnost rozhodnutí o odvolání či rozhodnutí o zastavení řízení, a proto tyto námitky jsou v nyní řešené věci irelevantní.

[10] V případě, kdy zákon možnost učinit určité podání nepřipouští, avšak daňovým subjektem je přesto učiněno, jde o zjevně nepřípustné podání (viz např. rozsudek NSS ze dne 6. 6. 2013, č. j. 1 Afs 29/2013 - 35: „*Za zjevnost nepřípustnosti podání je třeba vnímat*

situaci, není-li v právu České republiky ustanovení, které by připouštělo vydání aktu správního orgánu, jehož se žalobce domáhá (prominutí od poplatku ze psa), pak je taková žádost zjevně nepřipustná. Zjevnost je v takovém případě třeba spatřovat v neexistenci právní úpravy, zakládající pravomoc správnímu orgánu o takové žádosti rozhodovat.").

[11] Podle čl. VII bodu 4 části čtvrté zákona č. 267/2014 Sb. kterým se mění zákon č. 586/1002 Sb., o daních z příjmů, lze žádat o prominutí příslušenství pouze v případě příslušenství vzniklého ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. ode dne 1. 1. 2015.

[12] Správce daně, potažmo žalovaný nemohl v daném případě o žádosti stěžovatele rozhodovat, tedy posoudit žádost věcně, neboť tomu brání zákonná překážka, a proto mu nezbývalo, než řízení zastavit dle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu. K tomu lze dále odkázat na rozsudek NSS č. j. 4 Afs 342/2018 - 35, ze dne 27. 3. 2019, ve kterém se NSS vyjádřil přímo k problematice prominutí úroku z prodlení vzniklého za období před 1. 1. 2015: „Opět je možno poukázat na důvodovou zprávu k zákonu č. 267/2014 Sb. [...] Ta k citovanému ustanovení uvádí: „Přechodné ustanovení upravuje pravidlo, podle kterého lze o posečkaní úroku z prodlení nebo úroku z posečkané částky požádat pouze u těch úroků, které vznikly od 1. ledna 2015. [...] Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že posouzení věci žalovaným a krajským soudem odpovídá zcela jasnému znění zákona, ohledně jehož výkladu nelze mít jakékoli pochybnosti. Tento gramatický výklad je v souladu s citovanou důvodovou zprávou. Zákon vylučuje prominutí úroku z prodlení vzniklého za období před 1. 1. 2015, kdy zákon č. 267/2014 Sb. nabyl účinnosti. V posuzované věci úrok z prodlení vznikl zčásti v období od 31. 8. 2012 do 31. 12. 2014, tj. v době, kdy zákon č. 267/2014 Sb. nebyl dosud účinný, a tento úrok z prodlení proto nelze promítnout dle § 259b daňového řádu. [...] v nyní přezkoumávaném rozhodnutí žalovaný vyšel z toho, že po 1. 1. 2015 vznikla pouze část úroku z prodlení ve výši 371.844 Kč a pouze na tento úrok z prodlení lze aplikovat postup dle § 259b daňového řádu a jeho část ve výši 260.291 Kč stěžovateli promítnout.“

[13] Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že se na úroky z prodlení, které vznikly přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 267/2014 Sb., nevztahuje právní úprava promíjení příslušenství daně, a proto nebylo možné žádost stěžovatele projednat a řízení o ní bylo v souladu s § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu zastaveno. Skutečnosti, které stěžovatel uvedl ve svém odvolání, v žalobě a nyní i v kasační stížnosti, na tomto faktu nemohou nic změnit. Stěžovateli bylo dostatečně již v předchozích řízeních vysvětleno, z jakého důvodu nemohlo být o jeho žádosti o prominutí úroku z prodlení úhrady daně z nemovitých věcí za zdaňovací období roku 2011 rozhodnuto věcně. Krajský soud pak zcela případně odkázal stěžovatele na jiné instituty v rámci exekučního řízení, kterými lze předlužení stěžovatele eliminovat.

[14] Nejvyšší správní soud dodává, že danou situaci nelze považovat za postup správce daně, který by stěžovatele zbavoval jeho osobní svobody. Nadto je čl. 1 protokolu č. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod upravující zákaz uvěznění pro dluh, na daný případ nepřiléhavý, neboť z něj plyne, že nikdo nemůže být zbaven svobody pouze pro neschopnost dostát smluvnímu závazku, o což se v daném případě nejedná. K obecně namítanému rozporu s čl. 11 Listiny základních práv a svobod lze odkázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2009, Pl. ÚS 29/08, podle kterého Listina

pokračování

základních práv a svobod v případě daní předpokládá omezení vlastnického práva. Obsahuje totiž ústavní zmocnění vybírat daně, které zákonodárci dává široký prostor pro rozhodování o předmětu, míře a rozsahu daní. Ústavní soud uvedl: „*V případě daní tudíž půjde o posouzení omezení základního práva na vlastnictví garantovaného čl. 11 odst. 1 Listiny z důvodu veřejného zájmu na naplnění státního rozpočtu aprobovaného čl. 11 odst. 5 Listiny, a to za účely spojenými s naplňováním funkcí státu.*“ Z uvedeného důvodu tedy nelze považovat povinnost stěžovatele uhradit úrok z prodlení za protiústavní, když tento vzniká přímo ze zákona a je v souladu s uvedeným článkem Listiny základních práv a svobod.

[15] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovateli bylo dostatečně jak v daňovém tak v řízení před krajským soudem vysvětleno, z jakého důvodu nemohlo být o jeho žádosti o prominutí úroku z prodlení úhrady daně z nemovitých věcí za zdaňovací období roku 2011 rozhodnuto věcně, resp. proč bylo řízení o podané žádosti zastaveno. Nejvyšší správní soud proto v tomto směru plně odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se zcela ztotožňuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130: „*Je-li rozhodnutí žalovaného správního orgánu řádně odůvodněno, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, je přípustné, aby si krajský soud správné závěry se souhlasnou poznámkou osvojil.*“).

[16] Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod, pro který by měl rozsudek krajského soudu zrušit. Kasační stížnost neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou, proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[17] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný, kterému by dle pravidla úspěchu náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady nad rámec své správní činnosti nevynaložil, proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. října 2021

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu